

Kalastuslupia koskevista alueellisista kiintiöistä Utsjoen kunnassa vuodelle 2023.

Tenojoen vesistön lohen ja taimenen nousualueita koskevista erillisten lupien kiintiöstä Utsjoen kunnassa vuodelle 2023.

Annettu Vantaalla 17.2.2023.

Päätös

Metsähallitus on vahvistanut tässä päätöksessä aluekohtaiset kalastuslain 5 §:n mukaista kalastusta koskevat kiintiöt sekä lohen ja taimenen nousualueiden erillisiä lupia koskevat kiintiöt Utsjoen kunnassa. Kiintiöt koskevat kalastusta Metsähallituksen hallinnassa olevilla valtion vesialueilla. Vahvistettuja kiintiöitä on noudatettava lupia myönnettäessä tai muutoin annettaessa kalastusoikeuksia.

Kalastuslain 10 §:n 1 momentin mukaisesti Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kuntalaisilla on oikeus saada henkilökohtainen korvaukseton kalastuslupa edellä mainituissa kunnissa sijaitsevilla valtiolle kuuluvilla vesialueilla. Kalastuslain 10 §:n 2 momentin mukaisesti Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kuntalaisilla on oikeus lunastaa Metsähallitukselta henkilökohtainen kausilupa, joka oikeuttaa Metsähallituksen asettamien lupaehtojen puitteissa viehekalastukseen henkilön kotikunnassa sijaitsevilla valtiolle kuuluvilla Teno-, Näätämo-, Tuuloma-, Paats-, Tornion- ja Ounasjoen vesistöjen lohen sekä taimenen nousualueilla.

Tämä kuntalaisten kausilupien osuus on huomioitu aluekohtaisia lyhytaikaisia lupavuorokausikiintiöitä määritettäessä ja vahvistettaessa. Kiintiöt on eritelty lupa-alueittain. Lohen sekä taimenen nousualueiden lupien kiintiöinti perustuu kalastuslain 10 §:n 3 momenttiin: "Edellä 2 momentissa tarkoitetuilla lohen sekä taimenen nousualueilla tapahtuvasta kalastuksesta osa varataan myönnettäväksi Metsähallituksesta annetun lain 18 §:n 2 momentissa tarkoitettuina aluekohtaisina kalastuskiintiöinä."

Aluekohtaisten kalastuslupien osalta päätöksessä on eritelty vapakalastusta ja pyydyskalastusta koskevat alueelliset kiintiöt. Lohen sekä taimenen nousualueiden kiintiöt on eritelty lupa-alueittain. Kiintiöt on ilmoitettu lupavuorokausina ja kausilupina.

Kiintiöpäätöksessä esitettyjen lupa-alueiden lupamäärät ja kalastuksen järjestäminen on käsitelty Utsjoen kuntakohtaisessa neuvottelukunnassa 11.11.2022 ja 8.2.2023, joiden lausunnot on kirjattu kokouspöytäkirjaan. Neuvottelukuntien tehtävänä on mm. käsitellä valtion maa- ja vesialueiden sekä niihin kuuluvien luonnonvarojen kestävää käyttöä ja hoitoa (laki Metsähallituksesta 234/2016 39 §).

Saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 9 §:n mukaisen neuvotteluelvoitteen nojalla viranomaiset neuvottelevat saamelaiskäräjien kanssa kaikista saamelaisten kotiseutualueita koskevista laajakantoisista ja merkittävistä toimenpiteistä. Neuvotteluelvoitteen täyttämiseksi asianomaisen viranomaisen on varattava saamelaiskäräjille tilaisuus tulla kuulluksi ja neuvotella asiasta. Saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:n mukaisesti saamelaisten kotiseutualueella tarkoitetaan Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kuntien alueita sekä Sodankylän kunnassa sijaitsevaa

Lapin paliskunnan aluetta. Kiintiöpäätöksestä on käyty 5.12.2022 neuvottelu Metsähallituksen ja saamelaiskäräjien välillä. Lisäksi kiintiöpäätöksestä on pyydetty 25.10.2022 kolttalain (253/1995) 56 §:n nojalla kirjallinen lausunto Kolttien kyläkokoukselta.

Metsähallituksen päätöksellä (MH 7038/2022/08.02.00) 23.12.2022 asetettiin kalastuskiintiöt Enontekiön ja Inarin kuntien osalta. Kuultuaan Utsjoen neuvottelukuntaa ja Saamelaiskäräjiä, Metsähallitus jätti kiintiöt Utsjoen osalta ko. päätöksellä vahvistamatta. Tällä päätöksellä vahvistetaan kiintiöt aiemman päätöksen perusteiden mukaisesti myös Utsjoen erämaan (1574) lupien, Utsjoen tunturivesien pyydyslupien sekä Tenojoen vesistön lohen ja taimenen nousualueiden erillisten vuorokausilupien osalta.

VAPAKALASTUSLUVAT (EIVÄT KOSKE KUNTALAISTEN MAKSUTONTA KALASTUSLUPAA)

Lupa-aluekohtaiset vapakalastuskiintiöt vuodelle 2023

Kunta	Lupa-alue	Lupavuorokausien ja kausilupien määrä vuosittain
Utsjoki	574 Utsjoen erämaa	4000 vrk ja 200 kpl

PYYDYSLUVAT (EIVÄT KOSKE KUNTALAISTEN MAKSUTONTA KALASTUSLUPAA)

Pyydyslupakiintiö Utsjoen kunnassa vuodelle 2023

Kunta	Lupa-alue	Pyydysyksiköiden määrä
Utsjoki	Utsjoen tunturivedet	100 verkkoa (enintään 4 verkkoa/lupa)

LOHEN SEKÄ TAIMENEN NOUSUALUEIDEN ALUEKOHTAISTEN LUPIEN KIINTIÖT KALASTUSLAIN 10 § 2 MOMENTIN MUKAISISSA VESISTÖISSÄ (EIVÄT KOSKE KUNTALAISILLE MYYTÄVIÄ KALASTUSLUPIA)

Lupa-aluekohtaiset lohen sekä taimenen nousualueiden kalastuskiintiöt vuodelle 2023.

Kunta	Lupa-alue	Lupavuorokausien määrä vuosittain
Utsjoki	1571 Vetsijoki	100 vrk
Utsjoki	1572 Utsjoki Kevojärveen asti	180 vrk

Sellaiselle lohen tai taimenen nousualueeseen kuuluvalle lupa-alueelle tai sen osalle, jossa on viranomaisen vahvistama tai lainsäädäntöön perustuva kalastuskielto tai kalastusrauhoidus, ei myönnetä erillisiä lupia kalastuskiellon tai -rauhoituksen voimassa ollessa. Lupien myöntämistä voidaan rajoittaa myös kalaston heikentyneen tilan sitä vaatiessa. Nousualueiden rajoja voidaan tarkistaa esimerkiksi uuden tutkimustiedon tai nousualueesäntelyn taustalla olevien suojelutavoitteiden sitä puoltaessa.

Lupa-alueiden sanalliset kuvaukset ja kartat vesistöalueittain on esitetty liitteessä 1. Lupa-alueiden kartat ja aluekohtaiset kuvaukset esitetään myös Metsähallituksen retkikartta.fi- ja eräluvut.fi -palveluissa. Lupa-alueiden rajojen määrittämisessä on sovellettu Tenojoen vesistöalueella sen sivuvesien kalastussäännössä määritettyjä lohen sekä taimenen nousualueerajauksia.

Perustelut

Tämä kiintiöpäätös perustuu metsähallituslain 18 §:ään (kalastuslupia koskevat alueelliset kiintiöt), kalastuslain 5 §:ään ja 10 §:ään (lohen sekä taimenen nousualueille myönnettävät aluekohtaiset kalastuskiintiöt) sekä muuhun jäljempänä esitettävään säädöspohjaan siten, että kalastuslain 1 §:n tarkoitus toteutuu Metsähallituksen hallinnoimilla valtion vesialueilla Utsjoen kunnassa.

Kiintiöpäätöksessä paikallinen kalastus on otettu huomioon ja saamelaisen kulttuurin harjoittaminen saamelaisten kotiseutualueella on turvattu myös kalastusjärjestelyjen osalta voimassa olevien, kalastusta säätelevien, lakien ja asetusten mukaisesti. Utsjoen kunnassa asuvilla on oikeus maksuttomaan lupaan kotikuntaansa kuuluville valtion vesialueille kalastuslain 10 §:n mukaisesti. Heillä on mahdollisuus kalastaa korvauksetta vapa- ja pyydysvälinein lukuun ottamatta lohen sekä taimenen nousualueita. Lohen sekä taimenen nousualueille kuntalaisilla on mahdollista lunastaa kausilupa. Nämä kausiluvat on huomioitu alueiden muuta kiintiöintiä määriteltäessä.

Kaupallista kalastusta ja kalavesien vuokrausta koskevat päätökset tehdään metsähallituslain 18 §:n 3 momentin mukaisesti virkamiespäätöksinä, jolloin niille ei erikseen tarvitse vahvistaa alueellisia kiintiötä. Kaupallinen kalastus kuuluu kalastuslain 10 §:n mukaiseen Ylä-Lapin kalastuslupaan. Ylä-Lapin maksuttomaan kalastuslupaan oikeutetuilla on etusija myönnettäessä lupia kaupalliseen kalastukseen valtion vesialueilla Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnissa. Lupapäätöksen voimassaolo edellyttää voimassa olevaa Metsähallituksen kalastuksen kiintiöpäätöstä.

Metsähallitus on kiintiöitä vahvistaessaan ottanut huomioon lakiin sekä omistusoikeuteen ja siihen rinnastettaviin oikeuksiin perustuvat kalastusoikeudet Metsähallituksen hallinnassa olevilla maa- ja vesialueilla. Tällaisia oikeuksia ovat mm. kalastuslain 7 §:n mukainen onkiminen, pilkkiminen ja viehekalastus, kalastuslain 41 §:n ja 45 §:n antamin valtuuksin myönnettyillä kalastusluvilla tapahtuva kalastus, kalastuslain 10 §:n Enontekiön, Inarin tai Utsjoen kunnassa vakinaisesti asuvan korvaukseton lupa kalastuksen harjoittamiseen mainituissa kunnissa sijaitsevilla valtiolle kuuluvilla vesialueilla sekä kalastuslain 6 §:n mukaiset erityisperusteiset kalastusetuudet valtion vesialueilla. Kiintiöt on vahvistettu siten, ettei sanottuja oikeuksia loukata. Tämä tapahtuu varovaisuusperiaatteella sekä toteutuneesta lupamyynnistä ja -käytännöistä muodostuneen kokemuksen pohjalta. Kalastuslain 7 §:n mukainen kalastusrasitus (onkiminen, pilkkiminen, viehekalastus kalastonhoitomaksun nojalla) kalastusalueilla on huomioitu kiintiöinnissä Luonnonvarakeskuksen keräämän kalatalousaluekohtaisen kalastus- ja saalisaineiston perusteella (Eskelinen & Mikkola 2019). Kiintiöinnissä on lisäksi huomioitu kalastajien Metsähallitukselle lähettämät saalispalautteet.

Kiintiöinnissä huomioon otetut erityisperusteiset kalastusetuudet

Metsähallituksen kiintiöiden määräyksessä on otettu huomioon kalastuslain 6 §:n mukaiset erityisperusteiset kalastusetuudet valtion vesialueilla kalastuslain 43 §:ssä ja 44 §:ssä säädetyllä tavalla.

Kalastuslain 43 §:n mukaisten erityisten kalastusetuusalueiden osalta kestävän kalastuksen enimmäismäärä on otettu huomioon kyseisen pykälän 2 momentin mukaisesti. Momentissa säädetään, että valtiolle kuuluvaan vesialueeseen sisältyvällä erityisellä kalastusetuusalueella kalastusoikeus jakautuu siten, että puolet kalastusetuusalueen kestävän kalastuksen enimmäismäärästä kuuluu valtiolle ja puolet erityisperusteisten kalastusetuuksien osakaskiinteistöille lukuun ottamatta Inarijärveä, jossa valtiolle kuuluu kaksi kolmasosaa ja erityisperusteisten kalastusetuuksien osakaskiinteistöille yksi kolmasosa kestävän kalastuksen enimmäismäärästä. Kalastuslaissa säädetty erityisperusteinen kalastusoikeus ei estä tämän kiintiöpäätöksen mukaista kalastusta myös kalastusetuusalueilla, kuntalaisten harjoittamaa

kalastusta, kolttala-alueella kolttien kalastusta eikä yleiskalastusta kalastuslain edellyttämän kestävän käytön mukaisesti.

Kalastuslain 44 §:n mukaisten erityisten kalastuspaikkojen osalta kestävän kalastuksen enimmäismäärä on otettu huomioon kyseisen pykälän 1 momentin mukaisesti kokonaisuudessaan kalastusetuuden haltijoille kuuluvana.

Kiintiöpäätöksen kesto

Tämä päätös on tehty 1-vuotiseksi vuodelle 2023. Vuonna 2022 korkeimman oikeuden rikosasioiden ennakkopäätöksissä on otettu kantaa saamelaisten kalastusoikeuteen. Saamelaiskäräjien kanssa käydyissä neuvotteluissa 5.12.2022 sovittiin, että vuoden 2023 aikana Metsähallitus neuvottelee Saamelaiskäräjien kanssa em. ennakkopäätösten huomioimismahdollisuuksista ja -perusteista kiintiöpäätösten täytäntöönpanon yhteydessä.

Lohen sekä taimenen nousualueiden vesistökohtaiset lupakiintiöt valtion vesillä

Kiintiön asettaminen vesistökohtaisesti tukee kalastuslain 10 §:n 2 momentissa mainittujen keskeisten vaelluskalavesistöjen kalastuksen järjestämistä vaelluskalojen kannat turvaavalla kestävällä tavalla lohi- ja taimenkantojen erilainen tila eri vesistöissä huomioiden. Kiintiön mitoitus perustuu parhaaseen käytettävissä olevaan tieteelliseen tutkimus- ja seurantatietoon tai tieteelliseen arvioon ko. vesistön lohi- ja taimenkantojen tilasta, vesistön poikastuotantopotentiaalista ja tavoitteellisesta kutukannan koosta sekä kalastuspaineesta. Lupavuorokaudet on mitoitettu ja kohdennettu vesistöalueiden sisällä vesistöjen arvioitu tuotantokyky ja kalaston luontainen elinkierto huomioon ottaen. Nousualueilla valtion vesillä sijaitsevien erityisten kalastusetuusalueiden erityisperusteiset kalastusetuudet on otettu huomioon kiintiöitä mitoitettaessa ja kohdennettaessa.

Muiden vesien vapakalastus- ja pyydyskalastuslupakiintiöt valtion vesillä

Kiintiöpäätöksellä määritellään alueittain Metsähallituksen myymiin vapakalastus- ja pyydyskalastuslupiin perustuva kalastuksen järjestelyn yleislinjaus ja määrä alueittain. Kiintiön asettaminen vesistökohtaisesti tukee kalastuslain 1 §:n tarkoitusta järjestää kalavarojen käyttö ja hoito kestävällä tavalla siten, että kalakantojen luontainen elinkierto ja kalavarojen monimuotoisuus tulevat huomioon otetuiksi.

Pyydyslupakiintiö kattaa Metsähallituksen luvilla tapahtuvan pyydyskalastuksen. Pyydyslupa-alueilla tapahtuva kaupallinen kalastus on huomioitu kiintiöinnissä. Mikäli pyydyslupa-alueissa jää vuotuista pyydyslupakiintiöitä käyttämättä, voidaan kalavesien hoidon ja kaupallisen kalastuksen edistämiseksi kiintiötä tarvittaessa käyttää myös kaupalliseen kalastukseen ja päinvastoin.

Kalavarojen kestävä käyttö sekä kalastuksen ohjaus ja säätely

Kestävän kalastuksen enimmäismäärä on mitoitettu parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon perustuen. Mitoituksessa on hyödynnetty alueen vesistöjä koskevaa tutkimus- ja seurantatietoa, varovaisuusperiaatetta sekä Metsähallituksen lupamyynnistä ja -käytännöistä kertynyttä kokemusta. Lupakiintiöiden määrittelyssä on hyödynnetty Luonnonvarakeskuksen keräämiä saalistietoja lohen sekä taimenen nousualueilta. Utsjoen kuntalaisten kausilupien osuus (kalastuslaki 10 § 2 mom) on huomioitu aluekohtaisia lyhytaikaisia lupavuorokausikiintiöitä määritettäessä ja vahvistettaessa. Arvio kausiluvilla tapahtuvasta kalastuspaineesta perustuu pääosin vuosien 2017–2021 lupamyynnin toteumaan ja arvioitua lisäntyvään kalastuspaineeseen kuntalaisten kalastuksen osalta.

Lohen ja taimenen nousualueiden sekä vapa- ja pyydyskalastuksen kiintiöitä vahvistettaessa on lisäksi perusteena ollut se, että kalastusta harjoittaessa pyritään kalastuslain 1 §:n mukaisesti turvaamaan kalavarojen kestävä ja monipuolinen tuotto, kalakantojen luontainen elinkierto sekä kalavarojen ja muun vesiluonnon monimuotoisuus ja suojele ja että kalakantaa käytetään hyväksi järkipärisesti ja ottaen huomioon kalataloudelliset näkökohdat.

Tenojoen sivuvesien osalta kiintiöiden laskemisessa on käytetty hyväksi pitkän ajan saalismääriä (1976–2021) ja aiempaa kuntalaisten maksuttomilla kalastusluvilla toteutunutta kalastuksen määrää. Lupavuorokaudet on mitoitettu ja kohdennettu Tenon vesistöalueen sisällä vesistön arvioitu nykyinen tuotantokyky ja kalaston luontainen elinkierto huomioon ottaen. Valtion vesien käyttöä tulee ohjaamaan jatkossa lohikantojen hoitosuunnitelma. Pienempien sivujokien kalakantojen tilasta, kalastuspaineesta ja saalismääristä ei ole saatavilla riittävän tarkkoja tietoja, joten niille ei myydy varovaisuusperiaatteen mukaisesti lupia ollenkaan.

Kevon luonnonpuiston kalastuksesta säädetään eräistä valtion omistamille alueille perustetuista kansallispuistoista ja luonnonpuistoista (18.12.1981/932) annetun asetuksen 6 pykälässä, jonka mukaan Kevon luonnonpuistossa on sallittu paikallisille asukkaille kalastus. Tällä säännöksellä valtion toimivaltaa rajataan siten, että kalastuslupia voidaan myöntää vain paikkakuntalaisille. Kaudelle 2023 Kevojoelle ei myönnetä lyhytaikaisia vuorokausilupia. Utsjoen kuntalaisille myönnetään kuntakohtaisia kausilupia (kalastuslaki 10 § 2 mom).

Ylä-Lapin kuntalaisten viehekalastuksen (kalastuslaki 10 § 2 mom.) kausiluvilla tapahtuvaa kalastusta säädellään lupaeidoilla, joita ovat kalastajakohtaiset saaliskiintiöt, saaliin raportointivelvollisuus sekä muut yleiset ja lupa-aluekohtaiset kalastusrajoitukset. Vastaavia vesialuekohtaista yksityiskohtaista kalastuksen ohjausta ja säätelyä liittyy myös myytäviin lyhytaikaisiin vapakalastuslupiin, joiden kiintiöt on vahvistettu tässä päätöksessä. Saalisraportointiin liittyvä yleisehto koskee kaikkia myönnettäviä lupia. Metsähallituksen kalastusluvut eivät oikeuta kalastamaan kokonaan vuokratuilla vesillä, kalankasvatus- tai muilla rauhoitetuilla vesillä.

Lähteet

Eskelinen, P. & Mikkola, J. 2019. Viehekalastus kalatalousalueilla. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 75/2019. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 30 s.

Lainkohdat

Laki Metsähallituksesta (234/2016), 5 §, 18 §, 39 §

Kalastuslaki (379/2015), 1 §, 5 §, 6 §, 8 §, 10 §, 41 §, 43 §, 45 §, 63 §

Laki saamelaiskäräjistä (974/1995), 4 §, 9 §

Kolttalaki (253/1995), 9 §

Asetus eräistä valtion omistamille alueille perustetuista kansallispuistoista ja luonnonpuistoista (18.12.1981/932)

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen valittamalla muutosta Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Valitusosoitus on liitteenä.

Päätöksen täytäntöönpano

Tämä päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Muutoksenhakuviranomainen voi kuitenkin kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

Perustelut: Päätöksen täytäntöönpano mahdollistaa erätalousjohtajan kalastuslupia koskevan päätöstoimivallan delegoinnin (Metsähallituslaki 18 § 3 mom), joka on lupamyynnin toteuttamisen olennainen edellytys. Lisäksi päätöksen täytäntöönpanolla varmistetaan kalavarojen kestävä käyttö aiemman kiintiöpäätöksen päätyttyä 31.12.2022.

Päätöksen tiedoksianto

Tämä päätös saatetaan tiedoksi yleistiedoksiantona. Päätös pidetään nähtävänä 27.3.2023 saakka Metsähallituksen Ivalon palvelupisteessä (Sairaalantie 3 B, 99800 Ivalo) ja Metsähallituksen Ylä-Lapin luontokeskus Siidassa (Inarintie 46, 99870 Inari) sekä Metsähallituksen www.eräluvat.fi-sivuilla. Asiakirjan nähtäväksi asettamisesta ilmoitetaan Virallisessa lehdessä sekä seuraavissa sanomalehdissä: Helsingin Sanomat ja Lapin Kansa.

Erätalousjohtaja
Jukka Bisi

Kalastuksen johtava asiantuntija
Olli Urpanen

Lupa-alueet vesistöittäin

Vesistö (lupa-alueen nro)	Lupa-alueiden rajat
Tenojoen vesistö	
Utsjoki (1572)	Utsjoki Tenojoesta Kevojärveen
Vetsijoki, Vaisjoki (1571)	Vetsijoki Tenojoesta- Vetsijärveen

Lohen ja taimenen lupa-alueet Teno-, Näätämö-, Tuuloma-, Paats-, Tornion- ja Ounasjoen vesistöissä (numerot viittaavat Metsähallituksen vesistökohtaisiin lupa-alueisiin).

